

BELEŠKA PRIREĐIVAČA

Iako je Moris Blanšo prvenstveno priznat po svojim književnoteorijskim i filozofskim delima, mi smo se pri priređivanju ovog korpusa fokusirali na njegovo pripovedačko delo. Time smo pokušali da ispitamo mogućnost dosluha teorijskog i pripovedačkog aspekta Blanšoovog opusa. Kako se taj opus razvijao, tako se granica između fikcije i eseja sve više gubila. Kasnija dela poput *L'Entretien infini*, *L'Attente L'Oubli*, *Le Pas au-delà*, *Après coup* predstavljaju svesnu mešavinu narativnog i esejističkog. Ta dijalektika, problematizacija forme u Blanšoovom delu se stalno vodi, bilo da je preuzela oblik romana, kratke priče, eseja ili fragmenta. Sam Blanšo je povodom te distinkcije istakao – nazivajući roman praksom, a esej teorijom: „U mom slučaju, praksa je prethodila teoriji, barem na početku, premda je kasnije taj odnos znatno složeniji.“

Kratka reč o prevodu. Reč koja bi mnogim čitaocima mogla da zasmeta, a koju sam ja našao za shodno da dosledno koristim, jeste *povest*, u originalu *récit*. *Récit* u teoriji književnosti predstavlja prvenstveno *priču*, kratku pripovedačku formu, srodnu noveli: primer ovakvih *récits* u Blanšoovom delu su *Trenutak moje smrti* i *Ludilo dana*. Ali *récit* može biti i metafora za pripovedanje uopšte. Blanšo i kompleksnijim proznim radovima daje naziv *récits*: taj status na primer ima *Smrtna presuda*, zatim *Poslednji čovek*, koji se objektivno mogu smatrati romanima. U tekstu „Poj Sirena“ (*Buduća knjiga*), Blanšo argumentuje svoju distinkciju između *roman* i *récit*, stavljajući prvo pod znak *fikcije*, a drugo pod znak *života*, *istorijskog*, *svedočenja*:

Povest počinje tamo gde roman ne ide i ipak nas vodi svojim odbijanjima i bogatom nemarnošću. Povest je herojski i pretenciozno povest jedne jedine epizode, susreta Odiseja i nedovoljnog i privlačnog poja Sirena. Naizgled, izvan te velike i naivne pretenzije, ništa nije izmenjeno, i povest kao da svojom formom nastavlja da odgovara uobičajenom pripovedačkom pozivu. (...) povest odbacuje sve što bi je moglo približiti prostodušnosti fikcije (roman, naprotiv, koji iskazuje samo verovatno i obično, teži da se izda za fikciju).

Takođe, što je veoma značajno, kod Blanšoa se u ovoj reči spajaju radnja, čin (*pripovedanje*) i delo (*pripovetka*), usmenost i pismenost.

Opredelivši se da *récit* transponujem pojmom *povest*, pokušao sam da dam svežinu jednom kod nas pomalo arhaičnom terminu, ali i da iskoristim sve etimološke dosluhe koje ova reč na našim jezicima ostvaruje sa pojmovima *znanje*, *kazivanje*, *istorija* i *svedočenje*.